

unfla les galtes i bufa
 llançant al vent forta i clara
 una tocata solemne,
 que no és lo «tirà-tirà»
 de quan fa'ls bandos del pèix,
 del vi, o de la terregada.
 Al acabà de tocà,
 llitg en veu ben entonada
 lo «Bando, de los fastejos
 que aquesta Ciudad prepara
 en honor de su Patrona».
 Regularment sempre acaba
 demanant «al vecindario
 que engalane las fachadas,
 que se pongan colgaduras
 y se enciendan luminarias...
 de orden del Señor Alcalde».
 Esta és la fórmula usada.
 —¿L'has entés lo bando, Pepa?—
 sents que una pregunta a l'atra.
 —M'apareix que sí.

—¿Qu'ha dit?
 —«Que si cuelgan lumenarias
 al orde del sinyó Alcalde
 qu'és llúixquen las fatxandas,
 que s'ancienda el vecindario,
 que a la Seu faràn regatas
 i a la profesión novillos
 i a la novena cucanyas;
 qu'és faràn cuegos fanales
 i fiesta a la valenciana,
 qu'és darà un premit en pel-les
 a la més garrida barca,
 als pobres los daràn «bonos»
 i no sé quanta vianda...»
 Lo Bando seguix avant,
 la cucafera no para,
 estira i arrunsa'l coll,
 reganya les dents, badàlla...
 los nanos ja van cansats...
 Es que'l Bando ja s'acava...

Les campanes que no callen;
 les músiques, la dolçaina,
 les cucaferes, los nanos,
 lo Jagant i la Jaganta;
 les colles de forastès,
 lo brincà de la quitxalla,
 lo riallè de les cares;
 i aquell «no se qué» que llança
 tot lo qué viu i respira,
 diuen de manera clara
 que'l «Dissapte de la Cinta»,
 és vespra de gran diada;
 i és que tota bona festa
 comença per la vesprada.»

JOAN MOREIRA

LA CUCAFERA

«¡Amaga't, Vicent, que ve la cucafera!»

Es símbol de nostra història,
 és un monument de glòria,
 és tota Tortosa en pes;
 jo no conservo memòria
 de cosa que valgue més.

Si dixant sa lludriguera
 pel món empengués carrera
 d'un confi a un atre confi,
 aon estés la cucafera
 Tortosa estaria allí.

Mirem-la en veneració
 com si fos nostre blassó,
 lo més gran, lo més egregi.
 ¡Si no estimar-la en passió
 quasi sembla un sacrilegi!

¡Cor meu que d'amor delira,
 torna't, torna't una lira
 com la d'Homero harmoniosa
 i entona'l cant que s'inspira
 en les glòries de Tortosa!

Lo dia que ella s'espluga
 perquè no hi vol cap arruga
 en sa pell llustrosa i fina,
 tot d'alegria belluga
 a la terra tortosina.

No es l'afaram que té gana
 i li fan fer tata i nana
 davant de les professons;
 és... la vella i fiel guardiana
 de les nostres tradicions.

Encarnació d'ideals
 nobles, sublims, immortals,
 arreu aon va se fa rotgle
 i és perquè porta als quixals
 tota la força d'un poble.

Ella dia i nit vigila
 en ben oberta pupil·la
 i sense moures un peu,
 i al que entra i surt ¡cóm lo fila
 a la porta de la Seu!

Los que encés tenim lo cor
 en flamerades d'amor,
 mire-mos en eixe exemple,
 pos guarden diví tresor
 les parets de nostre temple.

Així s'explica perquè
 tan fréstega se la pinta
 i és que al llançar-se al carré
 s'obri pass, que detràs ve
 la Reliquia de la Cinta.

Feliç en acompanyar-la
 i disposta a defensar-la
 com un gos rabiós, a mossos,
 tots natros per imitar-la
 mos dixariem fê a troços.

Dels xiquets terror i encant,
 de Vicent Segura espant
 i raó té si s'assusta
 pos es lo que ell diu: —¿De quàn
 la cucafera és de fusta?

De cèrcols i xarpellera,
 ets, gloriosa cucafera,
 no una faula de vestigles:
 ets com la nostra senyera
 que veu rodolar los sigles.

I per esta condició
 ningú pot negar-te, no,
 lo que vals i representes:
 nostre invencible braó
 en les empreses valentes.

Ets la Tortosa aferrada
 a la dolçor no igualada
 de ta llengua maternal;
 ets la Tortosa sagrada
 pel seu Cíngol celestial.

Ets Tortosa victoriosa
 en lo siti del francès;
 ets la ciutat més famosa
 pos qui diu tan sols Tortosa
 diu del món lo que val més.

Bres de santes llibertats
 ets faro de clares llums
 que arriben a totes parts
 i que mos fan admirats
 pel «Llibre de les Costums».

Cucafera, cucafera,
 ets la Tortosa gresquera
 de les festes dels carrers,
 quan en «peu de guerra» espera
 que toquen los dolçainers.

Quan, sobre tot en anyades
 de plena collita d'oli,
 les pagesetes preades,
 iman de nostres mirades,
 van repartint lo panoli.

Quan se senten les campanes
 com preludis i dianes
 de nostra festa major,
 i al llançar-se al vol ufanes
 fan volar lo nostre cor.

Eixe cor del tortosí
 qu'és fort com l'acer, més fi
 i tan sols, per maravella,
 se'l veu en plors esclafi
 a l'entrà a la Reial Capella.

Cucafera idolatrada,
 il·lusió bella i dorada
 dels xiquets i les xiquetes
 ¡reb una forta abraçada
 tu i les dos cucaferetes!

(De «Espurnes de la Llars», t. VI, de Ramon Vergés Pauli)